

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

SKRIVELSE

2012-03-29

Ärendenr:

NV-00289-12

Redovisning av regeringsuppdraget uppföljning av strandskyddsbeslut 2011

BESÖK: STOCKHOLM -VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Innehåll

INLEDNING	4
Uppdraget	4
Uppföljning av strandskyddet	4
Bakgrund	4
Dispenser från strandskyddet	4
Upphävande av strandskyddet	5
Genomförande	5
LÄNSSTYRELSEARNAS STRANDSKYDDSBESLUT 2011	6
Beslut om strandskyddsdispens	6
Upphävande av strandskydd i enskilda fall	9
Överklagade beslut om avslag	12
KOMMUNERNAS STRANDSKYDDSBESLUT 2011	13
Beslut om strandskyddsdispens	13
Upphävande av strandskydd i detaljplan	20
Överklagade beslut	22
RELEVANTA PARAGRAFER FRÅN MILJÖBALKEN OCH PLAN- OCH BYGGLAGEN	24
Miljöbalken (1998:808)	24
Plan- och bygglagen (2010:900)	25
BILAGOR:	
1. Länsstyrelsernas strandskyddsbeslut per kommun	
2. Kommunernas strandskyddsbeslut per kommun	

Inledning

Uppdraget

Uppföljning av strandskyddet

Naturvårdsverket ska redovisa statistik som rör kommunernas och länsstyrelsernas beslut om att upphäva och ge dispens från strandskyddet. Av redovisningen ska framgå hur många upphävanden och dispenser som länsstyrelserna och kommunerna har beslutat om under 2011, fördelat på kommuner, samt ändamålet för upphävandet eller dispensen. Redovisningen lämnas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 1 april 2012.

Länsstyrelserna har i regleringsbrevet för 2012 fått i uppdrag att leverera dessa uppgifter till Naturvårdsverket senast 14 februari:

”Strandskydd

62. Länsstyrelserna ska redovisa hur arbetet med översynen av det utvidgade strandskyddet fortlöper. Länsstyrelserna ska löpande registrera uppgifter om kommunernas och länsstyrelsens samtliga beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet. Uppgifterna ska efter utgången av året sammanställas i statistik som visar bl.a. hur många upphävanden och dispenser som har beslutats, fördelat på kommuner, samt vilket ändamål upphävandet haft eller för vilken åtgärd dispensen getts och vilket särskilt skäl som ligger till grund för beslutet. Länsstyrelsen ska även föra uppgifter om vilka kommunala beslut som överklagats eller som länsstyrelsen har beslutat att överpröva enligt 19 kap. 3 b § miljöbalken. Uppgifterna ska redovisas till Naturvårdsverket i enlighet med myndighetens anvisningar senast den 14 februari 2012.”

Bakgrund

Naturvårdsverket har årligen sedan 2010 rapporterat strandskyddsstatistik till regeringen. Statistiken bygger på beslut som kommuner och länsstyrelser har fattat om att medge dispens från strandskyddet, besluta om avslag, upphäva beslut som rör detaljplaner och upphäva beslut som rör en enskilds ansökan om dispens från strandskyddet.

I juli 2009 trädde ändringar av strandskyddsreglerna i kraft. Ändringarna innebar bland annat att kommunerna fick huvudansvaret för prövningen av ansökningar om strandskyddsdispenser. Naturvårdsverket granskade till och med juni 2009 alla dispenser och upphävanden beslutade av kommuner och länsstyrelser. I och med den nya lagstiftningen är Naturvårdsverkets roll att granska länsstyrelsernas dispenser.

Dispenser från strandskyddet

Med de nya reglerna prövar kommunerna som huvudregel en ansökan om dispens från strandskyddet som första instans. Länsstyrelsen är endast första instans om dispensen avser byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg eller ett område som skyddas enligt andra bestämmelser i 7 kap. miljöbalken än bestämmelserna om miljöskyddsområde eller vattenskyddsområde och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

Ändringarna 2009 innebar även att länsstyrelsen ska pröva en kommuns beslut om strandskyddsdispens om det finns skäl att anta att det inte finns förutsättningar för dispens eller att en brist i ärendets handläggning kan ha haft betydelse för utgången i ärendet. Kommunerna ska därför sända alla sina beslut om dispens till länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska sedan bedöma om det finns skäl för prövning av beslutet. Om länsstyrelsen bedömer att det inte finns förutsättningar för dispens ska den upphäva dispensbeslutet.

Upphävande av strandskyddet

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften eller området enligt plan- och bygglagen avses omfattas av en detaljplan och behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg eller skyddas enligt andra bestämmelser i 7 kap. miljöbalken och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun. Kommunen får genom en bestämmelse i en detaljplan enligt plan- och bygglagen upphäva strandskyddet för ett område. En sådan bestämmelse får inte avse sådana anläggningar, vägar eller områden som omfattas av länsstyrelsens beslutanderätt.

Länsstyrelsen ska pröva en kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan om det kan befaras att beslutet innebär att strandskyddet upphävs i strid med gällande bestämmelser, och om så är fallet, upphäva kommunens beslut.

Genomförande

I årets rapportering har vi valt att dela upp besluten på utfärdande myndighet, dvs. kommunernas beslut om strandskydd för sig och länsstyrelsernas beslut för sig. Länsstyrelserna beslutar i de fall en ansökan rör ett skyddat område, t.ex. ett naturreservat eller en nationalpark, eller beslut som rör byggande av försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg. Kommunerna beslutar om dispens i övriga fall.

Som underlag för årets rapportering har Naturvårdsverket tagit fram förslag på tabeller för att få statistiken så enhetlig som möjligt. Det har visat sig att statistiken kring besluten och dess innehåll har förts på olika sätt i landet, men rapporten ger ändå en överskådlig bild av den prövning och de beslut som fattats i Sverige under 2011. Framför allt är det statistiken över åtgärder (som också kan kallas ändamål) som kan skilja en del. T.ex. kan i begreppet bostadshus ingå permanentboende, fritidshus, nybyggnation och ersättningsbyggnader. I redovisad statistik används enbart begreppet bostadshus.

Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev ska särskilt skäl (7 kap. 18 c § MB) som ligger till grund för beslutet om dispens från strandskyddet redovisas till Naturvårdsverket. En dispens eller ett upphävande av strandskyddet kan inte medges utan ett av de sex angivna särskilda skälen, och därför har vi valt att följa upp dessa i rapporten. Om bedömningen görs att ett område redan är ianspråktaget, finns det ett giltigt särskilt skäl vare sig det rör ett permanentboende eller ett fritidshus. För att ett medgivande om dispens ska kunna fattas behövs förutom ett giltigt särskilt skäl också strandskyddets båda syften vara uppfyllda: Strandskyddet ska syfta till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsernas strandskyddsbeslut 2011

Beslut om strandskyddsdispens

Länsstyrelserna fattar beslut om dispens när det gäller strandskydd i skyddade områden t.ex. naturreservat eller nationalpark eller då det rör byggande av försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg. Länsstyrelserna har under 2011 fattat 488 beslut om medgivanden eller avslag till dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 18 a § p 1-2 MB. I en dispens kan en eller flera åtgärder ha medgivits eller avslagits. I tabell 1 redovisas att 549 åtgärder har medgivits och 126 åtgärder har avslagits. För en mer detaljerad redovisning per kommun, se bilaga 1.

I tabell 1a redovisas fördelningen av de åtgärder som medgivits dispens från strandskyddet av länsstyrelsen per län enligt 7 kap. 18 a § p 1 och p 2 MB (se tabell 1). Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 1.

Tabell 1. Beslut om strandskyddsdispens.

Antalet beslut om dispens från strandskyddet av länsstyrelsen per län¹. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder respektive avslag för flera åtgärder har samtliga angetts i tabellen.

Län	Antalet beslut om dispens	Antal åtgärder för vilka dispens medgivits	Antal åtgärder för vilka dispens avslagits
Blekinge	24	20	4
Dalarna	2	2	0
Gotland	44	58	10
Gävleborg	2	2	0
Halland	9	8	3
Jämtland	0	0	0
Jönköping ²	6	6	-
Kalmar	42	31	11
Kronoberg ³	13	14	0
Norrbottnen	10	10	0
Skåne	43	63	3
Stockholm ⁴	57	74	18
Södermanland	6	8	0
Uppsala	8	11	2
Värmland	13	12	1
Västerbotten	26	20	6
Västernorrland ⁵	12	11	1
Västmanland	5	6	0
Västra Götaland ⁶	152	178	66
Örebro	1	1	0
Östergötland ⁷	13	14	1
SUMMA	488	549	126

¹ Enligt 7 kap. 18 a § p 1-2 MB.

² Statistiken visar den huvudsakliga åtgärden per beslut. I sammanställningen ingår inte dispenser som Länsstyrelsen avslagit.

³ 11 av besluten om dispenserna och 12 av åtgärderna rör vattenverksamhet men inte i skyddade områden.

⁴ Även beslut enligt äldre lagstiftning ingår.

⁵ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

⁶ Statistik har ej förts över antal avslagna dispensansökningar. Siffran utgör antal avslag som meddelats totalt (antal ärenden, ej antal åtgärder).

⁷ Antalet avslagsbeslut redovisas inte, såvida inte en dispens medgivits för något annat i samma beslut.

Tabell 1a. Åtgärder för dispens.

Antalet åtgärder för vilka dispens från strandskyddet medgivits av länsstyrelsen per län⁸. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har samtliga åtgärder angetts i tabellen.

Län	Försvansanl., allmän väg eller järnväg (p 1)	Bostadshus	Komplement- byggnad	Anläggning Turism/ Camping/ Stugor/ Hotell	Brygga/ Pir	Nätstation m.m.	Nedläggn. kabel m.m.	Båthus	Friluft- anordningar	Väg/ Bro	Annat	Totalt
Blekinge	0	3	6	0	6	0	0	0	0	1	4	20
Dalarna	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2
Gotland	0	11	33	4	0	0	1	3	2	0	4	58
Gävleborg	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Halland	0	0	0	0	2	1	4	0	0	0	5	11
Jämtland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jönköping ⁹	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	3	6
Kalmar	0	1	3	0	8	1	7	2	1	0	11	34
Kronoberg ¹⁰	0	0	0	0	0	0	7	0	2	0	5	14
Norrbottnen	0	5	2	0	1	0	2	0	0	0	0	10
Skåne	0	4	9	5	4	7	2	0	3	7	22	63
Stockholm ¹¹	1	13	-	-	9	5	5	-	-	-	-	74
Södermanland	0	0	1	0	3	0	0	0	0	1	3	8
Uppsala	3	3	0	0	3	1	0	0	0	0	1	11
Värmland	0	7	3	0	0	1	0	0	1	0	0	12
Västerbotten	0	0	0	1	11	0	0	0	0	1	7	20
Västernorrland ¹²	2	2	5	0	0	0	0	2	0	0	0	11
Västmanland	0	0	1	0	2	0	1	0	3	0	0	7
Västra Götaland ¹³	5	33	26	3	46	13	8	8	1	2	33	178
Örebro	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Östergötland	0	3	0	0	6	2	1	0	2	0	0	14
SUMMA	11	85	89	14	104	31	38	16	16	13	99	557

⁸ Enligt 7 kap. 18 a § p 1 och p 2 MB.

⁹ Statistiken visar den huvudsakliga åtgärden per beslut.

¹⁰ 12 av åtgärderna rör vattenverksamhet men inte i skyddade områden.

¹¹ Åtgärder för vilka dispens från strandskyddet medgivits med stöd av både nuvarande och äldre lagstiftning. Det totala antalet stämmer inte överens med åtgärdskategorierna eftersom dessa har sammanställts på annat sätt, se bilaga 1.

¹² Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

¹³ Inga dispenser har lämnats för båthus, samtliga dispenser som lämnats är för sjöbodan. Dispenser för bostadshus innefattar även om- och utbyggnationer.

För att ett beslut om medgivande av dispens ska kunna fattas måste det finnas ett särskilt skäl enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB eller 7 kap. 18 d § MB. Se tabell 1b. Under 2011 har länsstyrelserna fattat flest beslut med hänvisning till särskilt skäl enligt p 1, dvs. att ett område redan är ianspråktaget. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 1.

Tillämplig lagstiftning

7 kap. 18 c § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

7 kap. 18 d § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Tabell 1b. Skäl för dispens.

Skäl för beviljad dispens av länsstyrelsen per län¹⁴. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har skälen för samtliga åtgärder angetts i tabellen.

Län	18 c p 1	18 c p 2	18 c p 3	18 c p 4	18 c p 5	18 c p 6	18 d	Totalt
Blekinge	9	1	4	0	5	0	0	19
Dalarna	0	0	2	0	0	0	0	2
Gotland	38	0	3	1	2	0	0	44
Gävleborg	0	1	1	0	0	0	0	2
Halland	0	0	0	0	4	0	0	4
Jämtland	0	0	0	0	0	0	0	0
Jönköping ¹⁵	2	0	2	0	2	0	0	6
Kalmar	18	0	3	1	12	0	0	34
Kronoberg ¹⁶	0	0	9	0	4	1	0	14
Norrbottn	6	1	2	0	1	0	0	10
Skåne	17	0	10	3	22	0	0	52
Stockholm	37	0	9	8	10	1	0	65
Södermanland	7	0	0	0	1	0	0	8
Uppsala	7	0	0	0	4	0	0	11
Värmland	10	0	0	0	2	0	0	12
Västerbotten	6	0	13	0	4	0	0	23
Västernorrland	7	4	0	0	0	0	0	11
Västmanland	3	0	1	1	3	0	0	8
Västra Götaland	76	8	56	2	36	0	0	178
Örebro	0	0	1	0	0	0	0	1
Östergötland	3	1	5	0	5	0	0	14
SUMMA	246	16	121	16	117	2	0	518

Upphävande av strandskydd i enskilda fall

Länsstyrelsen har rätt att upphäva strandskyddet i enskilda fall enligt 7 kap. 18 § p 1-2 MB. Totalt har 21 medgivanden till upphävanden av strandskyddet givits i enlighet med denna paragraf under 2011, se tabell 2. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 1.

Tillämplig lagstiftning

7 kap. 18 § MB

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om

1. det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, eller
2. området enligt plan- och bygglagen (2010:900) avses att omfattas av en detaljplan och
 - a) behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
 - b) skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel än bestämmelserna om miljöskyddsområde eller vattenskyddsområde och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

¹⁴ Enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

¹⁵ Statistiken visar den huvudsakliga åtgärden per beslut.

¹⁶ 12 av åtgärderna rör vattenverksamhet men inte i skyddade områden.

Ett upphävande enligt första stycket 2 får göras endast om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Tabell 2. Upphävande av strandskydd, i enskilda fall.

Antal beslut där strandskyddet har upphävts¹⁷ av länsstyrelsen per län. Även om ett beslut innehåller upphävanden av strandskydd i flera områden har varje beslut bara redovisats en gång. I tabellen redovisas endast de län där ett upphävande av detta slag redovisats.

	18 § p 1	18 § p 2 a	18 § p 2 b
Blekinge	0	0	3
Gävleborg	2	2	0
Jönköping	0	0	2
Kronoberg	1	0	0
Skåne ¹⁸	1	0	0
Västernorrland ¹⁹	0	2	0
Västra Götaland	0	1	6
Örebro	0	0	1
Östergötland ²⁰	0	0	0
SUMMA	4	5	12

Länsstyrelserna har rätt att upphäva strandskyddet i skyddade områden m.m. i enskilda fall enligt 7 kap. 18 § p 2, om det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB eller 7 kap. 18 d § MB. Skälen redovisas i tabell 2a. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 1.

Tillämplig lagstiftning

7 kap. 18 § p 2 MB

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om /.../

2. området enligt plan- och bygglagen (2010:900) avses att omfattas av en detaljplan och

a) behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller

b) skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel än bestämmelserna om miljöskyddsområde eller vattenskyddsområde och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

/.../

7 kap. 18 c § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

¹⁷ Enligt 7 kap. 18 § p 1-2 MB.

¹⁸ Länsstyrelsen har haft två upphävanden 2011: Ett beslut enligt den nya lagstiftningen vilket redovisas här, samt ett beslut enligt den äldre lagstiftningen, vilket inte tagits med.

¹⁹ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

²⁰ Länsstyrelsen Östergötland har inte gjort några sådana upphävanden under 2011. Däremot har fem upphävanden av strandskydd i planer skett med stöd av äldre lagstiftningen.

3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

7 kap. 18 d § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Tabell 2a. Skäl för upphävande av strandskydd, i skyddade områden mm i enskilda fall.

Antalet beslut där strandskyddet upphävts av länsstyrelsen per skäl²¹. I tabellen redovisas endast de län som har redovisat några beslut i enlighet med dessa paragrafer.

Län		18 c p 1	18 c p 2	18 c p 3	18 c p 4	18 c p 5	18 c p 6	18 d	Totalt
	18 § p 2 a								
Gävleborg		0	0	0	0	2	0	0	2
Stockholm ²²		0	0	0	0	0	0	0	(28)
Västernorrland		2	0	0	0	0	0	0	2
Västra Götaland		0	0	0	0	1	0	0	1
SUMMA p 2a		2	0	0	0	3	0	0	33
	18 § p 2 b								
Blekinge		2	2	0	0	0	0	0	4
Jönköping		1	0	1	0	0	0	0	2
Stockholm ²²		0	0	0	0	0	0	0	(28)
Västra Götaland		5	0	0	1	0	0	0	6
Örebro		0	0	1	0	0	0	0	1
SUMMA p 2b		8	2	2	1	0	0	0	13
SUMMA totalt 18 §		10	2	2	1	3	0	0	46

²¹ Enligt 7 kap. 18 § p 2, 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

²² Antal områden som avses ingå i detaljplan där Länsstyrelsen har upphävt strandskyddet enligt dåvarande 7 kap. 15 § MB, totalt 28 st.

Överklagade beslut om avslag

I tabell 3 redovisas antalet beslut om dispens från strandskyddet som avslagits av länsstyrelsen och sedan överklagats till mark- och miljödomstol. Under 2011 överklagades 45 beslut. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 1.

Tabell 3. Överklagade beslut om avslag.

Antalet beslut om dispens från strandskyddet per län²³ som avslagits av länsstyrelsen och överklagats till mark- och miljödomstol.

Län	Antal överklagade beslut
Blekinge	3
Dalarna	0
Gotland	5
Gävleborg	0
Halland	0
Jämtland	0
Jönköping	0
Kalmar	10
Kronoberg	0
Norrbottnen	0
Skåne	3
Stockholm ²⁴	7
Södermanland	0
Uppsala	1
Värmland	0
Västerbotten	2
Västernorrland	0
Västmanland	0
Västra Götaland	20
Örebro	0
Östergötland	1
SUMMA	45

²³ Enligt 7 kap. 18 a § MB.

²⁴ Beslut om avslag enligt både nuvarande och äldre lagstiftning som överklagats under år 2011.

Kommunernas strandskyddsbeslut 2011

Beslut om strandskyddsdispens

Kommuner kan besluta om dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 18 b § MB. I en dispens kan en eller flera åtgärder ha medgivits eller avslagits. Under 2011 har kommunerna beslutat om 3962 dispenser (exklusive avslag), se tabell 4. Statistik för antalet avslag redovisas inte av kommunerna till länsstyrelserna och kan därför inte redovisas i denna sammanställning.

Tabell 1 redovisar även att antalet kommunala medgivanden till dispenser som länsstyrelsen har överprövat enligt 19 kap. 3 b § MB är 465, varav 177 har upphävts av länsstyrelsen enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB. Inom dessa beslut så har 196 åtgärder upphävts. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

I tabell 4a redovisas antalet kommunala medgivanden till dispenser (enligt 7 kap. 18 b § MB) uppdelade på åtgärder. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

Tabell 4. Beslut om strandskyddsdispens.

Antal kommunala beslut om dispens (exkl. avslag) från strandskyddet²⁵. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har samtliga angetts i tabellen. Antal beslut som länsstyrelsen överprövat²⁶. Antal beslut om dispenser som länsstyrelsen upphävt samt antalet åtgärder, för vilka dispens från strandskyddet medgivits (kan vara flera i ett beslut), som länsstyrelsen upphävt²⁷. All information anges per län.

Län	Antal beslut om dispenser ²⁵ , exkl. avslag	Antal åtgärder i besluten om dispens	Antal beslut om dispenser som Lst överprövat ²⁶	Antal beslut om dispenser som Lst upphävt ²⁷	Antal åtgärder som Lst upphävt ²⁷
Blekinge	60	69	8	3	3
Dalarna ²⁸	355	430	40	13	17
Gotland	2	2	0	0	0
Gävleborg	259	10	11	7	10
Halland	133	140	32	11	11
Jämtland	112	145	2	1	5
Jönköping ²⁹	114	114	30	14	14
Kalmar	132	134	26	13	13
Kronoberg	112	147	7	1	1
Norrbottnen	147	159	33	14	16
Skåne	92	102	26	4	4
Stockholm ³⁰	859	1238	116	51	51
Södermanland	116	135	11	4	5
Uppsala	118	159	10	1	3
Värmland	202	227	20	11	13
Västerbotten ³¹	190	232	17	6	6
Västernorrland ³²	159	159	5	4	4
Västmanland	43	41	2	1	1
Västra Götaland	502	561	47	9	10
Örebro	69	59	6	2	2
Östergötland ³³	186	186	16	7	7
SUMMA	3962	4449	465	177	196

²⁵ Enligt 7 kap. 18 b § MB.

²⁶ Enligt 19 kap. 3 b § MB.

²⁷ Enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB.

²⁸ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

²⁹ Statistiken visar den huvudsakliga åtgärden per beslut.

³⁰ Med upphävt avses ärenden där dispensen upphävts, dvs beslutet i sin helhet. Utöver redovisade ärenden finns även beslut som delvis upphävts, där t.ex. tomplatsavgränsningen upphävts men dispensen godtagits. Dessa är inte redovisade här. Antalet upphävda åtgärder redovisas därför som antal beslut om upphävanden.

³¹ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå gällande upphävanden.

³² Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

³³ Länsstyrelsen har inte särredovisat varje åtgärd som en dispens omfattat.

Tabell 4a. Åtgärder för dispens.

Antalet åtgärder för vilka dispens från strandskyddet medgivits av kommunen³⁴. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har samtliga angetts i tabellen. Redovisas per län.

Län	Bostads- hus	Komplement- byggnad	Anläggning Turism/ Camping/ Stugor/Hotell	Brygga/ Pir	Nätstation m.m.	Nedläggning kabel m.m.	Båthus	Friluft- anordningar	Väg/ Bro	Annat	Totalt
Blekinge	10	11	0	7	9	1	1	0	0	30	69
Dalarna ³⁵	101	154	5	42	12	10	17	4	9	79	433
Gotland	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Gävleborg	77	73	0	15	41	11	12	7	8	15	259
Halland	44	19	3	3	44	4	0	1	1	21	140
Jämtland	45	42	7	16	4	1	10	13	3	4	145
Jönköping ³⁶	52	18	3	7	12	1	2	0	1	18	114
Kalmar	36	34	2	6	16	16	2	0	5	17	134
Kronoberg	30	38	6	6	20	7	5	6	5	24	147
Norrbotten ³⁷	60	47	9	4	13	3	4	6	2	11	159
Skåne	16	26	4	4	14	4	2	3	4	25	102
Stockholm ³⁸	158	-	-	228	73	64	15	-	-	-	538
Södermanland	45	50	5	12	7	2	0	2	2	10	135
Uppsala	38	73	2	17	4	4	3	1	0	17	159
Värmland	67	53	7	7	51	0	2	2	0	24	214
Västerbotten	72	87	3	12	14	4	11	12	4	13	232
Västernorrland ³⁹	55	31	2	16	23	3	7	5	4	10	155
Västmanland	9	11	1	8	1	7	0	1	2	6	46
Västra Götaland ⁴⁰	181	118	6	42	74	3	4	37	15	81	561
Örebro	22	14	4	7	8	0	0	5	5	5	70
Östergötland	60	41	1	27	13	11	8	5	6	14	186
SUMMA	1179	940	70	486	453	156	105	110	76	425	4000

³⁴ Enligt 7 kap. 18 b § MB.

³⁵ Under rubriken Bostadshus finns vad vi kallat bostadshus och fritidshus – nybyggnation. I denna siffra kan de även förekomma ersättningsbyggnader. Det har inte förts kontinuerlig statistik över Anläggning turism /camping, nätstation, nedläggning kabel m.m., friluftsanordningar. De siffror som redovisas baseras på de rubriker som kommunen skrivit i sitt beslut.

³⁶ Statistiken visar den huvudsakliga åtgärden per beslut.

³⁷ Har räknat in restaureringar och tillbyggnader av hus, hamnar och pirar under komplementbyggnader.

³⁸ Det totala antalet stämmer inte överens med åtgärdskategorierna eftersom dessa har sammanställts på annat sätt, se bilaga 1 tabell A.

³⁹ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

⁴⁰ Inga dispenser har lämnats för båthus, samtliga dispenser som lämnats är för sjöbodan. Dispenser för bostadshus innefattar även om- och utbyggnationer.

Kommunerna kan medge dispens från strandskyddet om det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB eller 7 kap. 18 d § MB. Skälen redovisas i tabell 4b. Under 2011 har kommunerna fattat flest beslut med hänvisning till särskilt skäl enligt p 1, dvs. att ett område redan är ianspråktaget. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

Tillämplig lagstiftning

7 kap. 18 c § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

7 kap. 18 d § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Tabell 4b. Skäl för dispens.

Antalet åtgärder för vilka dispens från strandskyddet medgivits på kommunal nivå per skäl och per län⁴¹.

Län	18 c § p 1	18 c § p 2	18 c § p 3	18 c § p 4	18 c § p 5	18 c § p 6	18 d §	Totalt
Blekinge	35	9	3	5	19	1	3	75
Dalarna ⁴²	190	68	65	13	43	1	8	388
Gotland	1	0	0	0	1	0	0	2
Gävleborg	154	20	31	8	45	0	1	259
Halland	58	16	4	8	48	0	1	135
Jämtland	91	5	34	4	5	0	6	145
Jönköping ⁴³	76	8	8	2	10	0	8	112
Kalmar	83	3	16	3	29	1	0	135
Kronoberg	82	9	19	10	39	0	11	170
Norrbottn ⁴⁴	93	16	17	8	13	1	7	155
Skåne	52	6	15	10	26	2	0	111
Stockholm ⁴⁵	902	36	133	31	192	8	0	1302
Södermanland	121	1	2	1	8	0	2	135
Uppsala	127	5	15	3	9	0	0	159
Värmland	112	30	6	2	63	1	0	214
Västerbotten	138	11	13	0	14	1	14	191
Västernorrland ⁴⁶	81	18	18	14	20	0	6	155
Västmanland	26	2	13	4	10	1	1	57
Västra Götaland ⁴⁷	381	31	30	13	102	2	2	561
Örebro	38	7	8	3	17	1	0	74
Östergötland	131	6	18	1	29	0	0	185
SUMMA	2972	307	468	143	742	20	70	4720

Dispenser från strandskyddet som medgivits på kommunal nivå och sedan upphävts av länsstyrelsen enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB redovisas i tabell 4c fördelat på åtgärder.

Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

⁴¹ Enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

⁴² Tabellen visar de särskilda skäl som kommunen angett i sina beslut, inte åtgärd. I sitt beslut kan kommunen ha angett flera skäl, då är samtliga redovisade.

⁴³ Särskilda skäl har inte angivits i två dispenser.

⁴⁴ I kommunala beslut har i vissa fall konstaterats att inga särskilda skäl finns och man har beviljat dispens med hänvisning till proportionalitetsprincipen enbart (7 kap. 25 § MB), totalt 4 st som ej är inkluderade i tabellen.

⁴⁵ Kan finnas fler skäl per åtgärd.

⁴⁶ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

⁴⁷ Siffrorna visar de huvudsakliga skäl för dispens som kommunerna har åberopat i sina beslut. I vissa fall har Länsstyrelsen gjort en annan bedömning av vilken punkt i 7:18 c som är tillämplig, men det som har redovisats i den här tabellen är alltså kommunens bedömning av tillämplig punkt.

Tabell 4c. Upphävande av dispens för åtgärd.

Antalet åtgärder för vilka dispens från strandskyddet medgivits på kommunal nivå och som länsstyrelsen sedan har upphävt⁴⁸, per län. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har samtliga angetts i tabellen.

Län	Bostads- hus	Komplement byggnad	Anläggning Turism/ Camping/ Stugor/ Hotell	Brygga/ Pir	Nätstation m.m.	Nedläggning kabel m.m.	Båthus	Frilufts- anord- ningar	Väg/ Bro	Annat	Totalt
Blekinge	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
Dalarna ⁴⁹	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12
Gotland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gävleborg	4	1	0	0	0	0	0	1	1	0	7
Halland	5	1	1	1	1	0	0	0	0	2	11
Jämtland	1	2	0	2	0	0	0	1	0	0	5
Jönköping	7	2	0	0	0	0	0	0	0	5	14
Kalmar	11	2	0	1	0	0	0	0	0	0	14
Kronoberg	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Norrbottnen	11	1	1	0	0	0	2	0	0	1	16
Skåne	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Stockholm ⁵⁰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	5
Uppsala	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	3
Värmland	5	0	3	1	1	0	0	0	0	4	14
Västerbotten	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Västernorrland ⁵¹	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Västmanland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Västra Götaland	5	0	1	2	0	0	0	0	0	4	12
Örebro	1	0	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Östergötland	3	0	0	0	2	0	0	0	0	2	7
SUMMA	79	13	9	10	4	0	3	3	1	20	141

⁴⁸ Enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB.

⁴⁹ En åtgärd per dispens har redovisats.

⁵⁰ Data finns inte sammanställt på denna detaljeringsnivå.

⁵¹ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

För de åtgärder som har upphävts i tabell 4c har kommunen angett skäl enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB, se tabell 4d. Under 2011 har kommunerna fattat flest beslut med hänvisning till särskilt skäl enligt p 1, dvs. att ett område redan är ianspråktaget. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

Tillämplig lagstiftning

7 kap. 18 c § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

7 kap. 18 d § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

Tabell 4d. Skäl för de åtgärder för vilka dispens upphävts.

Angiyna skäl av kommunen⁵² för de åtgärder för vilka dispens medgivits och som länsstyrelsen upphävt⁵³ per län. Om ett beslut innehåller dispens för flera åtgärder har samtliga angetts i tabellen.

Län	18 c § p 1	18 c § p 2	18 c § p 3	18 c § p 4	18 c § p 5	18 c § p 6	18 d §	Totalt
Blekinge	1	0	0	0	0	0	0	1
Dalarna	8	2	0	0	2	0	0	12
Gotland	0	0	0	0	0	0	0	0
Gävleborg	4	2	1	0	0	0	0	7
Halland	5	3	2	0	2	0	0	12
Jämtland	5	0	0	0	0	0	0	5
Jönköping ⁵⁴	8	1	0	0	0	0	4	13
Kalmar	9	2	2	0	0	1	0	14
Kronoberg	0	0	0	0	1	0	0	1
Norrbottn ⁵⁵	8	2	2	0	0	0	2	14
Skåne	4	0	0	0	0	0	0	4
Stockholm ⁵⁶	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	3	0	0	0	0	0	2	5
Uppsala	0	0	0	0	3	0	0	3
Värmland	5	4	3	1	1	0	0	14
Västerbotten	3	0	0	0	0	0	1	4
Västernorrland ⁵⁷	3	1	0	0	0	0	0	4
Västmanland	1	0	0	0	0	0	0	1
Västra Götaland	7	2	0	0	3	0	0	12
Örebro	1	0	1	1	1	0	0	4
Östergötland	3	1	0	0	2	0	0	6
SUMMA	78	20	11	2	15	1	9	136

Upphävande av strandskydd i detaljplan

Kommuner kan upphäva strandskyddet i detaljplaner enligt 4 kap. 17 § PBL, sådana upphävanden redovisas i tabell 5. Totalt har 154 strandskydd i detaljplaner upphävts. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

⁵² Enligt 7 kap. 18 c § p 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

⁵³ Enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB (se tabell 1c).

⁵⁴ Särskilda skäl saknas för en dispens.

⁵⁵ I kommunala beslut har i vissa fall konstaterats att inga särskilda skäl finns och man har beviljat dispens med hänvisning till proportionalitetsprincipen enbart (7 kap. 25 § MB), totalt 2 st som ej är inkluderade i tabellen.

⁵⁶ Data finns inte sammanställt på denna detaljningsnivå.

⁵⁷ Statistiken visar antal beslut, inte uppdelat på åtgärdsnivå.

Tabell 5. Upphävande av strandskydd i detaljplan.

Antal detaljplaner där strandskyddet har upphävts⁵⁸ av kommunen. Även om en detaljplan innehåller upphävanden av strandskydd i flera områden har varje plan bara redovisats en gång.

Län	Antal
Blekinge	3
Dalarna	21
Gotland	1
Gävleborg	12
Halland	6
Jämtland	7
Jönköping	12
Kalmar	6
Kronoberg	4
Norrbottn	11
Skåne	2
Stockholm	6
Södermanland	10
Uppsala	1
Värmland	6
Västerbotten	9
Västernorrland	2
Västmanland	3
Västra Götaland	10
Örebro	6
Östergötland	16
SUMMA	154

I två fall har länsstyrelsen helt eller delvis upphävt kommunens detaljplan enligt 11 kap. 11 § PBL där kommunen beslutat att strandskyddet ska upphävas (enligt tabell 5), se tabell 5a. Tabellen finns även redovisad per kommun i bilaga 2.

Tabell 5a. Länsstyrelsens upphävande av detaljplan.

Antalet beslut där länsstyrelsen⁵⁹ helt eller delvis upphäver kommunens beslut att anta detaljplan där strandskyddet upphävts⁶⁰. I tabellen redovisas endast de län som redovisat något upphävande.

Län	Antal
Gävleborg	1
Södermanland	1
SUMMA	2

⁵⁸ Enligt 4 kap. 17 § PBL.

⁵⁹ Enligt 11 kap. 11 § PBL.

⁶⁰ Enligt tabell 5.

För de beslut där länsstyrelsen upphävt kommunens beslut om detaljplan (se tabell 5a) redovisas i tabell 5b de skäl som kommunen angett enligt 4 kap. 17 PBL, 7 kap. 18 c § p. 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

Tabell 5b. Kommunens skäl för upphävande av strandskydd i detaljplan då länsstyrelsen upphävt kommunens beslut.

Angivna huvudsakliga skäl av kommunen⁶¹ för de detaljplaner där kommunen upphävt strandskyddet och länsstyrelsen upphävt kommunens beslut⁶² per län. Endast de län där upphävande av detaljplanen har skett redovisas i tabellen.

Län	18 c p 1	18 c p 2	18 c p 3	18 c p 4	18 c p 5	18 c p 6	18d p 1	18d p 2	Totalt
Gävleborg	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Södermanland	1	0	0	0	0	0	0	0	1
SUMMA	1	0	0	0	1	0	0	0	2

Överklagade beslut

I tabell 6 anges kommunala beslut där ansökan om dispens från strandskyddet avslagits och som sedan har överklagats, totalt 211 beslut. Av dessa beslut har länsstyrelsen ändrat besluten i 27 fall och därmed beviljat dispens från strandskyddet. 136 av dessa överklagades till mark- och miljödomstolen (MMD) enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB.

Tabell 6. Överklagade beslut om avslag.

Antal överklagade beslut där kommunen avslagit ansökan om dispens från strandskyddet för en eller flera åtgärder och antal beslut där länsstyrelsen ändrat kommunens beslut och beviljat dispens per kommun. I kolumn 3 anges antal beslut av länsstyrelsen som överklagats till mark- och miljödomstol (MMD). Här anges både beslut som överklagats till länsstyrelse och beslut som överprövats av länsstyrelse och som därefter överklagats till domstol. I den första och andra kolumnen anges endast beslut som överklagats till länsstyrelsen och inte de som överprövas⁶³.

Kommun	Antal kommunala beslut om avslag som överklagats	Antal överklagade beslut som ändrats av länsstyrelsen	Antal beslut av länsstyrelsen som överklagats till MMD ⁶³
Blekinge	1	0	0
Dalarna	3	0	2
Gotland	0	0	0
Gävleborg	3	0	0
Halland	3	0	7
Jämtland	0	0	0
Jönköping	2	0	8
Kalmar	1	0	12
Kronoberg	3	0	1
Norrbottn	9	0	6

⁶¹ Enligt 4 kap. 17 PBL, 7 kap. 18 c § p. 1 – 6 MB och 7 kap. 18 d § MB.

⁶² Enligt 11 kap. 11 § PBL.

⁶³ Enligt 19 kap. 3 b § 3 st MB.

Skåne	5	2	2
Stockholm ⁶⁴	110	27	74
Södermanland	0	0	0
Uppsala	13	0	2
Värmland	7	0	10
Västerbotten	9	4	9
Västernorrland	3	0	2
Västmanland	5	1	0
Västra Götaland	29	0	0
Örebro	1	0	0
Östergötland	4	0	1
SUMMA	211	34	136

⁶⁴ "Antal kommunala beslut om avslag som överklagats": samtliga kommunala beslut som överklagats, dvs. både bifall och avslag.

Relevanta paragrafer från miljöbalken och plan- och bygglagen

Miljöbalken (1998:808)

7 kap. 15 § MB

Inom ett strandskyddsområde får inte

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

7 kap. 18 § MB

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om

1. det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, eller
2. området enligt plan- och bygglagen (2010:900) avses att omfattas av en detaljplan och
 - a) behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
 - b) skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel än bestämmelserna om miljöskyddsområde eller vattenskyddsområde och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

Ett upphävande enligt första stycket 2 får göras endast om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Bestämmelser om kommunens möjligheter att upphäva strandskyddet genom en bestämmelse i en detaljplan finns i 4 kap. 17 § plan- och bygglagen.

7 kap. 18 a § MB

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser

1. byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
2. ett område som skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel än bestämmelserna om miljöskyddsområde eller vattenskyddsområde och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

7 kap. 18 b § MB

Kommunen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser något annat än det som anges i 18 a § 1 och 2.

7 kap. 18 c § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

7 kap. 18 d § MB

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

19 kap. 3 b § (3 st) MB

Länsstyrelsen ska pröva en kommuns beslut att ge dispens från bestämmelserna i 7 kap. 15 §, om det finns skäl att anta att

1. det inte finns förutsättningar för dispens, eller
2. en brist i ärendets handläggning kan ha haft betydelse för utgången i ärendet.

Länsstyrelsen ska inom tre veckor från den dag då kommunens beslut kom in till länsstyrelsen ta ställning till om det finns något sådant prövningsskäl som anges i första stycket och besluta i frågan om en prövning ska ske eller inte. Länsstyrelsens beslut får inte överklagas.

Länsstyrelsen ska upphäva dispensbeslutet, om det inte finns förutsättningar för dispens.

Plan- och bygglagen (2010:900)

4 kap. 17 § PBL Strandskydd

I en detaljplan får kommunen upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. En bestämmelse om upphävande får dock inte avse ett sådant område som enligt 7 kap. 18 § första stycket 2 miljöbalken omfattas av länsstyrelsens beslutanderätt. Bestämmelserna i 7

kap. 18 c–18 g §§ miljöbalken ska tillämpas på detaljplanebestämmelser om upphävande av strandskydd.

11 kap. 11 § PBL Tillsyn över kommunala beslut

Länsstyrelsen ska upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser i dess helhet, om beslutet har en sådan innebörd som anges i 10 § andra stycket. Om kommunen medger det, får beslutet upphävas i en viss del.